

rentmeester
nds tekort,
in heel het
s Verbonds.
arin, dat zij
zouden aan-
nden Gods"
id en wel-
(Heid. Cat.
n dien eeni-
ven is, door
nd. 4:12).
g tegemoet
gen over het
toch immers

te heeft, dat
un kinderen
hool sturen,
aan zelf niet
tent dit niet
"

de verant-
erschap ons
oorzaakheid
ndere ouders
elijke school
weerdele op-
de kinderen
hadden n.l.
de eischen
die in poli-
rechten van
de daad der

sterking van
schien velen
ist gebleken
saambinding
s levens het
e doorbraak-
ze beoogt.
tw" afbraak-
let alleen de
situatie in
toekomst bij
ducht "ver-
g" voor de
rvolgt dan:
etreuren: ze
n onder ge-
ran de kerk
respecteren.
is dat men

zien van de
steld de over-
it het Woord
rijke beloften
des Heeren:
e loon", Ps
gehoord had,
n. In kort zou
ijne hand ge-
rs. Die den
lelijk onder-
e eeuwige ge-
ben met het
hebben met
Ook Psalm
n va 14: "Ik
genissen, dan

ken uit Gods
derd van de
meer hij het
as beschrijft:
wijs zal voor-
Dr B. dezen
telijke school
- zooals hij
id aan Gods
en de Open-
aarom noemt
afbraakpoli-

ideon, hij zou
praak hebben
le "bloede en
n. Dat waren
) En van de
Heeren bevel
s tot Gideon:
elekt hebben,
in uwe hand
an, een ieder
le Korte Ver-
"Deze belofte
op zijn leger-

de troost der
eiding en een
Mij. De Graaf-

macht vertrouwen, doch uitsluitend op Gods Woord, Zijn toezegging; En Gideon heeft deze proef doorstaan. Schijnbaar drijft God den spot met hem. Hij geeft hem eerst een leger om het hem daarna zoo goed als geheel te ontnemen. Maar Gideon houdt vast aan Gods gegeven woord. We lezen van hem in deze verzen geen enkele uiting van tegenspraak. In die stilzwijgende gehoorzaamheid toont Gideon metterdaad zijn geloof (zie Hebr. 11:32).

Zoo hebben ook wij niet te vragen naar de gevolgen die naar menselijke berekening uit onze handelwijze voortvloeien, wanneer God van ons eischt dat wij aldus zullen doen. Ik denk weer aan den dichter van Psalm 119, die in den zwaren nood waarin hij verkeerde, aldus kan roemen (naar de bewerking van Marnix van Sint Aldegonde):

109 Du sietst, o Heer dat ik mijn siele waag,
Als of sy waer in mijn hant telcker uren:
Maar ik vergeet dyn wet te geenens daeg.

110 Het godloos volck soeckt mijne voet te stueren
Uyt een valsch hert, int gaeren van haer net:
Doch laet ik my van dijn woirt niet vervueren²⁾.

Ook aan dezen dichter zou Dr B. de vraag kunnen stellen, of hij „zich bewust is dat hij zelf die toestand uitlokt“.

Immers hij is een ijveraar in den dienst van God. Hij zegt (vs 139): „Mijn ijver heeft mij doen vergaan, omdat mijn wederpartijders Uwe woorden hebben vergeten“; en (vs 53): „Groote beroering heeft mij bevangen vanwege de goddeloosheid, die Uwe wet verlaten“.

Of (vs 113, naar de vertaling v. Dr. Noordzij in de K.V.): „Twijfelaars haat ik, maar uwe wet heb ik lief“³⁾. Door deze houding, zou Dr B. zeggen, stort hij zichzelf in den grootsten nood. Met zijn ijveren en zijn haat haalt hij zich de vijandschap der machthebbers op den hals. Hij lokt het zelf uit.

Uitlokken? De dichter spreekt heel anders (vs 161): „De vorsten hebben mij vervolgd zonder oorzaak; maar mijn hart heeft gevreesd voor Uw Woord“. Ditzelfde verklaart hij in vs 86 (naar de vertaling van Dr. Noordzij): „Al uwe bevelen zijn waarheid; zonder oorzaak vervolgt men mij“. Wel blijkt in dit vers dat de dichter wel degelijk begrijpt, waaruit de vervolging ontspruit, gelijk in vs 85 (vert. Noordzij): „Overmoedigen hebben mij kullen gegraven, zij die niet leven naar uwe wet“. Maar al verstaat de dichter dit, toch betuigt hij in de volgende verzen, dat hij zijn geloofsstandpunt niet zal prijsgeven, ja, hij smeekt om nieuwe levenskracht ten einde te kunnen volharden (naar de bewerking van Marnix):

87 Ik was voorwaer mijn leve bijnae quijt,
Mits tvolek my had ter eiden neer gedreven:
Doch ben ik noyt van dijn woirt afgeglijt:

88 Verquick mij, Heer, end geef mij weer het leven
Nae dijn genaet: ik wil niet allen vlijt,
Bewarenen twiort dat du ons hebste gegeven⁴⁾.

Dr B. moge bedenken, dat het niet voldoende is dit „standpunt te respecteren“.

15. De liefde van Christus dringt ons.

Dr B. besluit zijn artikel, gelijk we reeds zagen, met het verwijzen naar de rekenschap die we hebben af te leggen tegenover onzen Heer en Heiland. Hij gaat hierbij uit van de gedachte: „Slechts de liefde van Christus moge ons dringen“ en doet hiertoe blijkbaar op een woord uit Paulus' tweeden brief aan de Korinthiërs (5:14): „Want de liefde van Christus dringt ons“. Een woord dat dus in zeer nauw verband staat met de dringende vermaningen uit het zesde hoofdstuk van dienzelfden brief, waarin Paulus natuurlijk gedreven door diezelfde liefde van Christus de Korinthiërs ervan beschuldigt, dat zij afgoden brengen in den tempel Gods (6:14-17). Zelfs verklaart Paulus vóór en ná deze felle aanklacht zijn bijzondere liefde voor de Korinthiërs en wijst hij er op, hoe groote plaats zij in zijn hart innemen (6:11 en 7:3).

Juist daarom zij men voorzichtig, opdat men die liefde van Christus niet verkeerd versta. Paulus behoefde niet bang te zijn, dat de Korinthiërs deze liefde in verkeerden zin gingen uitleggen. Zij wisten uit zijn eersten brief (13 vs 5): „Zij (de liefde) verblijdt zich niet in de ongerechtigheid, maar zij verblijdt zich in de waarheid“, welke woorden Prof. Grosheide in de Korte Verkl. aldus omschrijft: „Wie op de rechte wijze liefheeft, die kan niet verblijd zijn over de onrechtvaardige daaden, die de overtreding zijn van de wet Gods, die moet zich daarentegen verblijden over de waarheid, omdat God een God der waarheid is“. En ter verklaring van 2 Cor. 5:14 merkt hij o.a. op⁵⁾: „Paulus spreekt hier van de zichzelf gevende, zoekende liefde van Christus, die in haar instrumenten (de apostelen, M.) najaagt de grootmaking van Gods naam en de zaligheid der gemeente“ en hij verwijst daarbij naar Joh. 14:31, waar Jezus zegt: „dat ik den Vader liefheb, en alzo doe, gelijkwijs mij de Vader geboden heeft“. Jezus toont zijn liefde door gehoorzaamheid. En omdat Zijn liefde onze wederliefde wekt (1 Joh. 4:19), daarom houdt de uitspraak: „de liefde van Christus dringt ons“ ook in: „het bewaren van Zijn geboden“ (Joh. 14:21).

H. M. MULDER.

²⁾ Zie B. Roorda, a.w. pag. 26.

³⁾ Zie B. Roorda, a.w. pag. 28.

⁴⁾ Zie B. Roorda, a.w. pag. 21.

⁵⁾ In zijn commentaar, Bottenburg, 1889, pag. 199.

DE DOORBRAAK EN DE NIEUWE VEREENIGING OP HET TERREIN VAN HET CHRISTELIJK ONDERWIJS, DE V.C.S.

I.

Uit verschillende deelen van het land schrijft men mij in den laatsten tijd hoe het toch zit met de nieuwe vereeniging, die zou worden opgericht. In een artikel in een der nummers van het vorig jaar zinspeelde ik er op, dat er gewerkt werd aan de oprichting van een nieuwe vereeniging, maar naderhand hoorde men er niet meer van.

Menigeen werd ongeduldig en klom in de pen en zoo kreeg ik contact met verschillende lezers, wien ik eenige inlichtingen gaf en beloofde binnenkort over de nieuwe vereeniging een en ander te zullen schrijven. Nu acht ik den tijd gekomen, die beloften in te willigen en meteen wil ik ongedulde lezers er aan herinneren, dat aan de oprichting van een nieuwe vereeniging wel zoo 'teen en ander vast zit.

Vooraf hadden verschillende besprekingen plaats en van onderscheiden zijden werden opmerkingen gemaakt, die in 't kort hierop neerkwamen, dat er ernstig getwijfeld werd aan de noodzaak van oprichting eener nieuwe vereeniging. Immers: er waren al zooveel organisaties op het terrein van het onderwijs.

Waarom dat getal nu nog met één te vermeederen! Zou het niet veel beter zijn het aantal vereenigingen in te krimpen? Dan zou men met meer succes opkomende en dreigende gevaren kunnen bestrijden.

Vermeerdering van het aantal vereenigingen zou krachtsverspilling beteekenen. Concentratie van krachten, zoo redeneerde men, moest worden nagestreefd. Nu zit er in dien gedachtengang veel sympathieks. Natuurlijk moet men geen nieuwe organisatie stichten, als de bestaande vereenigingen voldoende blijken om een goeden gang van zaken te waarborgen.

En hiermee zijn we genaderd tot het teere punt. De initiatiefnemers waren n.l. van oordeel (en zijn dat nog), dat de zaken heelemaal niet goed gaan bij het christelijk onderwijs. Uiterlijke bloei kan niet worden ontkend. De Statistiek wijst uit, dat in 1945 42,77 % van alle schoolgaande kinderen R.K. onderwijs genoot, 26,66 % ontvingen Prot. Chr. Onderwijs en 29,01 % van alle schoolgaande kinderen bezocht de Openbare school.

Maar — hoe staat het met het gehalte, met de kwaliteit van ons Prot. Chr. onderwijs?

Kan ook daarover worden geroemd?

Getallen zeggen zoo bitter weinig.

Ik denk in dit verband aan de geschiedenis van Jonathan. „Kom“, zegt hij tot zijn wapendrager, „laat ons tot de bezetting dezer onbesnedenen overgaan: misschien zal de Heere voor ons werken, want bij den Heere is geen verhooring om te verlossen door velen of door weinigen.“ En de uitkomst heeft hem niet beschaamd.

Ik denk ook aan het woord, dat de profeet Hanani sprak tot Ass, den Koning van Juda, toen deze een verbond had aangegaan met den koning van Syrië om sterk te staan tegen Baäsa.

2 Kron. 17:9: Want den Heere aangaande, Zijn oogen doorloopen de gansche aarde, om Zich sterk te bewijzen aan degenen, welker hart volkomen is tot Hem.

Daar hebt u het! Is het hart dergenen, die bekend staan als voorstanders van en werkers bij het Christelijk onderwijs volkomen tot Hem?

„Mag u oordeelen over het hart?“ hoor ik me toe-roepen. Ik antwoord: „In den Bijbel staat, dat uit het hart de uitgangen des levens zijn“. Die uitgangen nu, d.w.z. de daden, die levensuitingen mogen en moeten we beoordeelen. Welnu — ik beperk me uiteraard tot het terrein van het onderwijs — dan valt het aanstands op, dat de liefde voor de Chr. school bij de voorstanders daarvan tot een bedenkelijk peil gezakt is.

Hoe staat het b.v. met den ijver en de toewijding van onze schoolbesturen?

Leven ze voldoende mee met het wel en wee van de school? Geven ze nauwlettend acht op het onderwijs op school werkelijk overeenkomt met datgene, wat in de Statuten wordt uitgedrukt? Letten ze bij het benoemen van een leerkracht in de eerste plaats op bekwaamheid of op „leer en leven“?

Hebben ze voldoende contact met de onderwijzers en onderwijzeressen? Of kennen zij ze nauwelijks?

Zijn het min of meer vreemden voor hen?

„U hebt gemakkelijk praten“, zegt misschien een bestuurslid, dat dit artikel leest, „zoo iets gaat wel in een dorp, maar niet in een stad, waar het gezamenlijk personeel misschien wel de honderd nadert“.

Ik zou willen vragen: „Hebt u dan niet voor elke school een oudercommissie of oudereraad? Die kan toch namens het schoolbestuur voor dit contact zorg dragen en zich via de commissie op de hoogte stellen.“

Bestuurslid te zijn van een Chr. school is maar geen sinecure, maar een hoogst gewichtige functie, vooral in onzen tijd nu allerlei wind van leer opkomt.

Niet de eerste de beste kan bestuurslid zijn van een Chr. school. Wordt daar voldoende rekening mee gehouden bij de candidaatstelling? Komen in de praktijk alleen die mannen in aanmerking, die „leer en leven“ van de onderwijzers serieus naar de juiste normen, door Gods Woord aangegeven, kunnen beoordeelen en van wie op goede gronden verwacht mag worden, dat zij dit ook zullen doen? Hebben deze

dingen voldoende de aandacht van onze schoolbesturen?

O zeker, ik heb schoolbestuursleden ontmoet in mijn leven, wier harten brandende waren van liefde tot de Chr. school, die met haar meeleefden en voor haar baden, menschen, waarvoor ik diep respect heb, omdat ze hun functie zeer serieus opvatten.

En toch — ik meen, dat het noodig is, nu meer dan ooit, om deze dingen eens te zeggen. We mogen en moeten niet verachten. We zullen elkaar moeten opscherp en in de liefde. We moeten mekaar prikkelen tot de liefde voor onze Christelijke scholen.

K. v. H.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN

CORRESPONDENTIE

MET REV. H. HOEKSEMA, GRAND RAPIDS.

Van Rev. H. Hoeksema, Grand Rapids, ontvingen we volgende brief, dien we naar afspraak gaarne opnemen:

30 Maart 1947.

Prof. Dr K. Schilder.

Hoofdredakteur „De Reformatie“.

Hooggeachte redakteur,

„De Reformatie“ van 15 Febr. j.l., waarin het artikel van de Doekes „Licht in den Mist“ verscheen, ontving ik reeds een paar weken geleden. 'k Heb het terstond met vertaling in 't Engelsch opgenomen in „The Standard Bearer“, en er enkele opmerkingen aan toegevoegd. De laatste was ik van plan ook aan „De Reformatie“ op te zenden ter opname. Ik wachtte hier echter mee, totdat ik nog een paar nummers van Uw blad had ontvangen, hopen de, dat de Doekes daarin een aanvang zou maken met de bespreking van de verbondskwestie zelf. Hierin werd ik echter teleurgesteld. In de nummers van „De Reformatie“, die op dat van 15 Febr. volgden, vond ik niets. En nu vrees ik, dat hij misschien wacht met verder schrijven, totdat ik zijn eerste artikel heb beantwoord.

Vergun mij daarom in hoofdzaak weer te geven, wat ik, in antwoord op het artikel van de Doekes in „The Standard Bearer“ schreef.

Allereerst waardeer ik zeer den broederlijken geest, die heel het stuk van hem in „De Reformatie“ doorademt. Ik heb hoop dat we in dien geest en in het wederkeerig vertrouwen dat het ons om de waarheid van Gods Woord en de zaak van Zijn verbond te doen is, een even aangename als vruchtbare discussie zullen kunnen voeren, en zonder er doekjes om te winden elkaanders beschouwingen in het licht der Schrift zullen kunnen beoordeelen, zonder elkaanders personen te raken.

Zijn nadere verklaring van dat „rookgordijn“ neem ik gaarne aan. Ik nam de uitdrukking natuurlijk op in den zin van opzettelijke verdonkeremaning der waarheid, en las de footnote bij het artikel in verband met die uitdrukking in het artikel zelf. Te zeggen, dat er hier en daar over mijne beschouwing een nevel hangt, is natuurlijk heel iets anders. De gedachte aan opzettelijke verberging of verduistering ligt daarin niet. Maar die moeilijkheid is in elk geval uit den weg. Het was niet zoozeer, omdat ik geraakt was over die uitdrukking, als wel, omdat ik meende, dat eene discussie niet wel mogelijk was tusschen ons, zoolang als ik verdacht werd van het leggen van „smoke-screens“, dat ik er de aandacht op vestigde. Hierover dus niet meer.

Overigens meen ik, dat voor eene ordelijke discussie, althans wat „De Reformatie“ aangaat, het beter is, dat ik de Doekes nu eerst laat uitspreken. Anders verloopt er veel te veel tijd tusschen de afzonderlijke artikelen. De post is nog niet erg geregeld. Er verloopen soms weken, dat ik geen „Reformatie“ ontvang, en dan krijg ik er weer twee of drie in een paar dagen. Laat de Doekes dus eerst schrijven, en aanwijzen waar mijne verbondsbekrachtiging in den mist hangt. Als hij klaar is hoop ik hem dan te beantwoorden. Intusschen hoop ik zijne artikelen geregeld in „The Standard Bearer“ op te nemen, en in het Engelsch te bespreken.

Wat ons hier in Amerika betreft, wij zouden gaarne wat meer licht hebben over verschillende punten in verband met de verbondsbekrachtiging, die tamelijk algemeen wordt geprefteerd door de leiders der Gereformeerde Kerken (Art. 31). Mag ik, ter bevordering van onze bespreking, de Doekes verzoeken in zijne artikelen het volgende zijn aandacht te schenken?

1. Welke onderscheiding maakt men ten Uwent tusschen belofte en toezegging?

2. In betrekking tot de belofte des verbonds, is het Uwe beschouwing:

a. Dat zij voor alle gedoopten onvoorwaardelijk geldt? Indien ja, houdt deze belofte ook in, dat de Heilige Geest „in ons wonen, en ons tot lidmaten van Christus heiligen wil, ons toeliggende hetgeen wij in Christus hebben, namelijk de afwasching onzer zonden, en de dagelijkse vernieuwing des levens, totdat wij eindelijk, in de gemeente der uitverkorenen, in het eeuwige leven onbevlekt zullen gesteld worden“? Indien ja, waarom vervult God dan Zijne belofte niet aan alle gedoopten?

b. Dat zij voor alle gedoopten is, maar dan v...

waardelijk? Indien ja, moet dan het gedoopte kind die voorwaarde vervullen, e.e. God Zijne belofte aan hem wil vervullen, en aan dat kind wil „toeligenen hetgeen het in Christus heeft?” Indien ja, hoe kan dat kind, dat van nature in zonden ontvangen en geboren is, en een kind des toorns, die voorwaarde of ook maar eenige voorwaarde vervullen?

c. Of dat zij voor de kinderen der belofte is (naar Rom. 9), die voor het zaad gerekend worden? Naar mijn overtuiging kan goede exegese van heel het verband in Rom. 9 slechts tot de conclusie leiden, dat met „kinderen der belofte” het geestelijk of uitverkoren zaad bedoeld is. Ik ben nog altijd bereid dit te verdedigen, ook nadat ik gelezen heb, wat ten Uwent hierover is geschreven in den laatsten tijd.

3. Wat Schriftuurlijk bezwaar hebt U tegen de volgende voorstelling:

a. De belofte des evangelies wordt aan allen, die het evangelie hooren zonder onderscheid gepredikt, maar die prediking is naar haar inhoud altijd particulier, i.e. zij geldt in positieven zin alleen den geloovigen, dat is, den uitverkorenen.

b. Dezelfde belofte, met dezelfde particulieren inhoud, wordt in den doop beteekeend; allen ontvangen het teeken des doops, doch zoo, dat het een reuke des levens ten leven voor de geloovigen, dat is, voor de uitverkorenen, maar ook een reuke des doods ten doode voor de ongeloovigen en ongehoorzamen, dat is, de verworpenen, en dat wel in volkomen overeenstemming met den inhoud der belofte, en naar den bepaalden raad des Heeren?

4. Waarom werd Ezau, de verworpenen, eerst geboren?

Laat mij tenslotte nog mogen opmerken, dat, indien ds Doekes niet onze „Standard Bearer” ontvangt, en hij mij zijn adres wil sturen, ik er gaarne voor zorgen wil, dat het hem wordt toegezonden.

H. H.

Tot zoover Rev. Hoeksema.

Antwoord op de vragen behoeft ik thans niet te geven. ds Doekes is aan het woord; later zullen dan de kwesties wel, hetzij in zijn bespreking, hetzij afzonderlijk, kunnen besproken worden.

K. S.

UIT AMERIKA, VII.

„De Wachter”, een bekend kerkelijk orgaan van de Chr. Ref. Church in Amerika, geeft in het nummer van 11 Maart j.l. een bespreking van het laatste boek van ds H. Hoeksema: „The Power of the Cross”. (De kracht van het Kruis), en in deze beoordeeling beveelt de Hoofdredacteur de studie van dit boek ten zeerste aan. Hij meent dat dit werk over het Lijden des Heeren een eerste plaats inneemt in de Amerikaanse literatuur over dit thema en nadat hij op de gebreken, vooral op die van „arminianisme” in vele boeken gewezen heeft, zegt hij: „Dit boek, waarin ons duidelijk wordt gemaakt, dat onze Gereformeerde leer der verzoening is gegroeid uit teksten als die hierin behandeld worden en dus een leer op de Schrift gegrond, is ons welkom. Moge ons volk nooit ontwennen aan predikaties te willen hooren en boeken te kunnen genieten, waarin de volledige Schriftuurlijke waarheid onzer verzoening wordt ontvouwd.....”

Ds Hoeksema kan met deze beoordeeling tevreden zijn. Zij bevestigt wat we reeds eer geschreven hebben, n.l. dat men in Amerika de kerk kan worden uitgezet omdat men meent, dat de prediking niet gereformeerd is en op dwaalwegen leidt, terwijl men de boeken van den afgesnedene warm blijft aanbevelen als behoorende tot de besten die er verschijnen. Ds Hoeksema vindt in de kringen van de Chr. Ref. Church wel waardeerding, mits men maar niet met hem aan één Avondmaalsdich behoefte aan te zitten.

Men gevoelt dat hier iets niet klopt.

Men heeft mij wel de opmerking gemaakt: ja maar, ds Hoeksema is afgezet om afwijking op één punt, de kwestie van de gemeene gratie, verder is hij wel goed gereformeerd.

Ik heb het genoegen gehad in enkele kerken van de Prot. Ref. Church (de kerken die met ds Hoeksema zijn mede gegaan) preken te mogen hooren, ik heb verder ook gelegenheid gehad heel wat geschriften van deze kerken te lezen en ik krijg de overtuiging, dat het verschil tusschen de Prot. Ref. Church en de Chr. Ref. Church niet maar in de „drie punten” (over de gemeene gratie) zit, maar heel wat dieper snijdt. Een boek van ds Hoeksema over „The Power of the Cross” is niet los te maken van zijn opinie over de kwestie van de gemeene gratie, en wanneer men in Chr. Ref. kringen dit boek warm aanbeveelt als goed gereformeerd, veroordeelt men daarmee tevens de gedragingen van de Synode (en dus van allen die zich daaraan geconformeerd hebben), die ds Hoeksema heeft uitgeworpen. Ds Hoeksema en zij, die het met hem eens zijn, hebben een open oog gehad voor de gevaren, die de gereformeerde kerken in Amerika bedreigd hebben en nog bedreigen, vooral het gevaar van het arminianisme, waarover ds Keegstra in bovenbedoelde recensie schrijft, en ds Hoeksema heeft heel scherp de antithese getrokken tusschen kerk en wereld en wie over de „drie punten” praat zonder dezen achtergrond te zien, begrijpt van het geschil tusschen ds Hoeksema en de Synode die hem uitwierp niet veel. Het protest van ds Hoeksema ging en gaat nog tegen de geheele levensopenbaring van velen, die

zich nog gereformeerde noemen, maar al lang door het amerikanisme, waarover ik in vorige brieven schreef, zijn afgetrokken van de gereformeerde waarheid. Ik kan de bede van ds Keegstra, als hij zegt: „moge ons volk nooit ontwennen aan predikaties te willen hooren en boeken te kunnen genieten, waarin de volledige Schriftuurlijke waarheid onzer verzoening wordt ontvouwd”, te beter begrijpen naarmate ik meer kennis maak met wat er in het Amerikaanse gereformeerde leven omgaat. „De volledige Schriftuurlijke waarheid onzer verzoening” daar hebben ook de „drie punten” mee te maken gehad, en ds Hoeksema heeft de gevaren, waartegen ds Keegstra in zijn boekbeoordeeling waarschuwen wil, reeds twintig jaren en meer geleden gesignaleerd en zijn optreden is daartegen een reactie geweest, niet slechts negatief maar ook positief. Ik geloof dan ook, dat de uitwerking van ds Hoeksema en de zijnen behalve onschrijftuurlijk ook zeer nadeelig is geweest voor de verdere ontwikkeling der Chr. Ref. Church in Amerika. Men heeft een stem gesmoord, die men niet missen kon in het gereformeerde kerkelijke leven van Amerika en nu deze stem buiten de kerkmuren van het eigen gebouw nog klinken mag, vraagt men wel er naar te willen luisteren, maar heeft men in deze twintig jaren van onschrijftuurlijke volharding het volk zelf niet ontwend deze stem nog te kunnen hooren, gesteld al, dat het volk naar een stem van buiten nog hooren wil?

Voor zoover ik het bekijken kan en kennis gemaakt heb met de Prot. Ref. Church, heeft deze kerkengroep nog het zuiverst het gereformeerde element dat uit Nederland afkomstig was, in heel de kerkenopenbaring gehandhaafd. Ik heb nergens meer over de „drie punten” hooren praten of preken, die periode is voorbij, maar de geheele levensopenbaring is er anders dan ik over het algemeen in de Chr. Ref. Churches ontmoet heb. De kerkelijke eeredienst komt het meest die van onze Nederlandse gereformeerde kerken nabij en bleef dus het best bewaard voor de Amerikaanse invloeden, die zoovle kerken der Chr. Ref. Church hebben aangetast. De dienst des Woords is positief gereformeerd en de catechismus wordt er niet slechts in naam, maar ook nog in wezen gepredikt. In de gemeente van ds Doezema te Belflower was men juist toe aan het opnieuw beginnen van de catechismusprediking en als inleiding daarop preekte deze nog jonge predikant over Psalm 78 de eerste acht verzen, daarin de redenen gevend waarom de catechismus in onze kerken behoort te worden gepredikt. Dóór en dóór gereformeerd, ik voelde me er geheel onder „thuis”. En zoo is het met de behandeling van de „vrije stof” ook. Zoo goed in Redlands onder ds De Boer als in Belflower, verdient deze predikatie in den vollen zin des woords Woordbediening genoemd te worden. Men vindt er geen spoor van Amerikaanse invloeden in. Het Woord van God in zijn geheel eigen betekenissen voor de gemeente werd ontvouwd. En deze nog jeugdige predikanten zijn leerlingen van ds Hoeksema.

Hoe meer ik dan ook met deze kerken kennis maak, hoe beter ik ga begrijpen, dat zoovelen in de Chr. Ref. Church mij uit volle overtuiging konden zeggen: „Men had ds Hoeksema nooit de kerk uit moeten zetten, het is een fout geweest.....”

Dat hebben mij niet slechts gewone leden, maar ook predikanten gezegd.

Maar het is ook al weer dat oppervlakkige Amerikaanse begrip van wat „Kerk” is, dat doet spreken van een „fout”; een „fout” kan men op velerlei wijze soms nog goed maken, b.v. op de manier van ds Keegstra, die de aandacht vraagt voor de zeer gereformeerde boeken, die ds Hoeksema schrijft en ze in handen wil hebben van het volk in de Chr. Ref. Church. Maar kan men, als men consequent doordent, zijn geweten daarmee ontlasten? De kwestie van het Heilig Avondmaal is hier in het geding. Wanneer ds Hoeksema een „verzoening predikt, die op de Schrift gegrond is”, zoals ds Keegstra schrijft, kan men dan het aanzitten aan één tafel des Heeren verschuiven tot men bij elkaar in den hemel is? Het woord „mistake” is zoo gemakkelijk uit te spreken en het kan de consciëntie wat sussen. En het is al méér dan twintig jaar geleden, niet waar.....? Maar ik geloof, dat het meer Amerikaans dan Schriftuurlijk is te spreken van een „fout”. Gods Woord spreekt niet van „fouten”, maar van „zonden”, en zonden verjaren niet. Ik geloof, dat de stem van ds Hoeksema in het Amerikaanse kerkelijke leven niet gemist kon worden, omdat God haar daarin een plaats gaf. Kunnen de broeders, die in de Chr. Ref. Church al maar en steeds meer te tobben krijgen met allerlei soort van kerkelijke problemen, die haar ter beslissing worden voorgelegd en waarvoor zij geen oplossing weten (met welk een zorg kunnen predikanten in de Chr. Ref. Church de ontwikkeling vooral onder de jongeren met je bespreken) geen verbanden zien tusschen de Synode van 1924 en den gang van zaken vandaag? Wanneer de stem van ds Hoeksema „welkom” is aan den hoofdredacteur van „De Wachter”, heeft dit wel zijn oorzaak. Er zijn maar al te veel stemmen in het Amerikaanse gereformeerde leven, die al lang geen gereformeerd geluid meer geven. Maar als een stem „welkom” is geef haar dan de plaats waar ze recht op heeft en door het volk „dat het geklink nog kent” gehoord kan worden. Dat is een daad van eenvoudige gehoorzaamheid.

x. S.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN

GIRONDIJNEN EN JACOBijnen.

Blijkens mededeeling in „Het Vrije Volk” van 26 Maart j.l., ontvangen haast alle afdelingen van de Partij van den Arbeid van de afdelingen der Communistische Partij Nederland het verzoek om gezamenlijk den eersten Meidag te vieren. „Uiteraard worden deze voorstellen van de hand gewezen, omdat er nu eenmaal een torenhoog verschil is omtrent de socialistische idealen van de socialisten en democratische socialist”, aldus „Het Vrije Volk”.

Ook de P. v. d. A. te Almelo ontving van de C.P.N. een dergelijk verzoek. Het bestuur wees dit verzoek echter af met het volgende „gedocumenteerde” antwoord: „Ondergeteekenden, voorzitter en secretaris van het Meicomicé uit de verenigingen op democratisch-socialistische grondslag, hebben uit uw brief met vreugde geconstateerd, dat in uw kringen thans beter dan bij de oprichting van de Partij van den Arbeid, nu een jaar geleden, de betekenis van deze partij voor het socialisme wordt begrepen. Zij kunnen zich althans niet voorstellen, dat uw partij het Meicomicé zou willen vieren met een partij, waarvan uw secretaris, de heer Paul de Groot, in „Politiek en Cultuur” van Maart 1943 schreef, dat het streven naar oprichting er van bij de kapitalisten is ontstaan en waarvan de leiding in handen is van „lieden, die het volle vertrouwen genieten van Philips, AKU, Rotterdamse Bankvereniging en Royal Dutch Shell”. Oprecht verheugd over den groei in uw gelederen van een meer met de werkelijkheid in overeenstemming zijnde inzicht in de betekenis van de Partij van den Arbeid, willen ondergeteekenden niet nalaten er op te wijzen, dat uw voorstel tot een gezamenlijke viering van den eersten Meidag geen rekening houdt met het fundamentele verschil, dat bestaat tusschen uw socialistisch ideaal en dat van het democratische socialisme. Het uit de verenigingen op democratisch-socialistische grondslag gevormde 1-Mei-comité wenscht op den Dag van den arbeid getuigenis af te leggen van zijn ideaal en moet derhalve uw voorstel afwijzen.

w.g. H. A. te Riet, voorzitter.

A. J. Frederiks, secretaris”.

„Het Vrije Volk” noteert hierbij: „Met dit klare, principiële antwoord kunnen de communisten het doen”.

Misschien mogen wij ook enkele notities bij dit verzoek en bij deze afwijzing maken.

Zoowel uit het verzoek als afwijzing blijkt, hoe de tegenstelling tusschen verzoekers als afwijzers aardig verviakt. De communisten willen, zoals ook uit hun begeerte tot fusie tusschen E.V.C. en N.V.V. blijkt, niets liever dan zoo groot mogelijke eenheid in de socialistische gelederen. Hoewel uit het „klare principiële antwoord” in geen enkel opzicht blijkt het verschil tusschen socialisme en democratisch-socialisme, meent „Het Vrije Volk” torenhoog verschillen aanwezig te achten. Het verschil zal dan wel zitten in het democratische van de „democratisch-socialisten”. Wat dat echter beteekent kunnen we lezen en hooren in de vreugdekreten, die door deze „democraten” geschreven en geslaakt werden bij de onderteekening van Linggadjati, alvorens hierover naar democratische beginselen, dat is met handhaving van het constitutioneel bestel, eerst de Staten-Generaal gehoord werd en zonder dat met de door haar aanvaarde „motie-Romme” werd rekening gehouden.

Het eenige verschil tusschen P. v. d. A. en C.P.N. ligt in de uitwerking van een en hetzelfde beginsel: de soevereiniteit van den mensch. En hierbij glijden de „democratisch-socialisten” steeds meer de handschoenen van de handen, waarmede zij het Nederlandse volk in hun „democratische” banen wilden leiden.

Dat de communisten op hun beurt deze handschoenen aantrekken om hun nog wat al te veel aan het „kapitaal” gebonden arbeidsvrienden, in hun banen te leiden, ligt voor de hand, want Girondijnen en Jacobijnen zijn van „eenen bloede”. Gog en Magog hooren bij elkaar..... en komen bij elkaar.

Almelo.

H. v. d. B.

GRONINGER BRIEVEN

Amice frater,

In nog kerkelijken kring heeft men het in onze dagen druk over het „probleem” kerk en wereld.

De kerk, zoo zegt men dan, heeft zich in de vorige eeuwen, inzonderheid in de negentiende eeuw, al meer laten terugdringen, zoo zelfs, dat velen dachten, dat het met godsdienst en kerk gedaan was. De natuurwetenschap had beide lamgeslagen.

En wel waagde dan een Schleiermacher bijv. den godsdienst nog te redden door hem vast te leggen in het „vroom gevoel”, van algeheele afhankelijkheid, de kerk liet zich toch ook bij hem terugdringen tot een klein hoekje, waar zij dan nog wezen mocht.